# Vaše zdraví může být ohroženo

***MUDr. Jan Malecha - Ordinace pro choroby srdce, cév a krevního oběhu - Chomutov***

Vážení spoluobčané,

bohužel až v době, kdy se daná problematika začala týkat bezprostředně mé rodiny, jsem se začal velmi intenzivně věnovat vlivu velkých větrných elektráren na zdraví lidí. Žil jsem v přesvědčení, že jakékoli alternativní zdroje elektrické energie jsou dobré, a intuitivně jsem měl k těmto projektům pozitivní vztah, jako asi každý, kdo déle žije v tomto zdevastovaném regionu. Jako dítě si dobře pamatuji dlouhodobé smogové inverzní mlhy, žluté vlaječky na autobusech MHD a doporučení nechodit ven. I proto se považuji za velkého příznivce ekologických projektů.

Již 15 let pracuji jako lékař, internista-kardiolog, kdy hlavní podstatou mé práce je snaha lidem pomoci od nemoci, pokud již nějakou trpí, a hlavně doporučovat jim opatření, jak se poškození svého zdraví vyvarovat. Po ukončení studia na lékařské fakultě jsem skládal Hippokratovu přísahu, v rámci které jsem slíbil, že se ze všech svých sil a dle aktuálních poznatků vědy budu snažit zdraví lidí chránit. Proto píši tento článek a snažím se vás všechny potencionálně ohrožené obyvatele Krušných hor informovat, dříve než bude pozdě. Pro některé již pozdě je (Loučná pod Klínovcem – Háj, Boží Dar, Měděnec).

Investoři výstavby větrných elektráren a bohužel ani orgány státní správy nehovoří o tom, že je prokázán negativní vliv velkých větrných elektráren (dále VVE) na zdraví lidí, kteří se dlouhodoběji vyskytují v jejich blízkosti. Dokládají to odborné studie z celého světa, hlavně z USA, Anglie a Austrálie. Jediné, co dle mého názoru může jen částečně omlouvat místní odborníky s "kulatými razítky", je pouze to, že je tato problematika velmi mladá a první zprávy o těchto negativních vlivech se v odborné literatuře objevují až kolem roku 1990, komplexnější sdělení pak až po roce 2000.

Co je tedy podkladem negativního vlivu VVE na lidské zdraví?

Zdravotní problémy vyvolává zvuk, produkovaný VVE. Je to jednak zvuk slyšitelný, zejména však infrazvuk (tj. zvuk o nízké frekvenci - pod 20Hz, který je lidským uchem neslyšitelný). Dále pak potíže vyvolávají optické efekty od točících se listů VVE.

Nejčastějším udávaným problémem u osob, které žijí v blízkosti VVE, jsou poruchy spánku a to jak ve smyslu poruch usínání, tak i častého probouzení. To vede ke zvýšení klidové srdeční frekvence, zvýšení krevního tlaku, častým pocitům bušení srdce i provokaci arytmií. Tito lidé, kteří pod vlivem účinků VVE špatně spí, jsou celkově méně výkonní, jsou psychicky výrazně labilnější, nesoustředění, často úzkostní až depresivní, podrážděnější agresivní. Zejména v noci popisují mnozí pocity chvění či tlaku na hrudníku, hlavně při nádechu.

Velmi častým problémem jsou též bolesti hlavy charakteru migrény, kdy četnost a intenzita záchvatů s dobou narůstá. Rytmicky se pohybující stíny od listů vrtule vyvolávají u některých osob pocit závratí, nejistoty při chůzi, pocity na zvracení i zvracení samotné - jedná se o identické potíže, které mívají zejména děti při jízdě autobusem, či při mořské nemoci. U osob s epilepsií mohou být vyprovokovány epileptické záchvaty.

Vibrace ve vnitřním uchu, způsobené infrazvukem, přímo ovlivňují činnost mozku a navozují pocit úzkosti, strachu, hněvu, podrážděnosti a deprese. Velmi alarmující je vliv na děti, které mají problémy s udržením pozornosti a s učením. Zejména u starších občanů je velmi častým problémem pocit hučení, zvonění či praskání v uších (odborně tinnitus).

Citlivost na tyto negativní vlivy VVE, stejně jako ke všem jiným vlivům, je v populaci různá. Je však jisté, že náchylnější jsou starší občané, děti a osoby s určitými specifickými nemocemi. Např. pocity hučení či zvonění v uších (tzv. tinnitus) byl popisován ve studované populaci nad 57 let u 24%! K intenzivním migrenózním bolestem hlavy jsou náchylné hlavně osoby, u kterých se již před touto expozicí vlivům VVE migrény objevovaly a těch je v populaci kolem 10%, závratě udávalo 5% jinak zdravých starších osob. Argument, že je to relativně malé procento osob, nemůže u žádného lékaře obstát. Kdo dokáže, či si dovolí vyčíslit, kolik peněz vyváží nezvladatelné bolesti hlavy několika osob, kolik stojí klidný spánek, kolik stojí psychická pohoda třeba jen jednoho dítěte??

Než jsem začal být v této problematice veřejně aktivní, chtěl jsem si ověřit, zda opravdu mají lidé, žijící pod VVE, zdravotní potíže. Vydal jsem se proto do města Loučná pod Klínovcem a obce Háj u Loučné pod Klínovcem, kde jsou postaveny 3 větrné elektrárny. Jedná se o ty "menší" se stožárem vysokým 80 m. Zejména mezi obyvateli obce Háj, což je dáno nejčastějším směrem větru v této lokalitě, jsou již někteří občané postiženi činností těchto VVE - jimi udávané potíže zcela odpovídají citovaným zdravotním problémům pacientů popisovaných v zahraničích studiích. Toto zjištění "v terénu" mě velmi utvrdilo v nutnosti na tento problém co nejrychleji a důrazně upozorňovat.

Není mým cílem zavrhnout VVE. Pokud by se stavěly tak, aby neohrožovaly zdraví lidí, tak proti nim nijak neprotestuji. Je však nezbytné, aby orgány státní správy primárně a nekompromisně trvaly především na ochraně zdraví lidí. Ostatní hlediska jsou z mého pohledu druhotná a v žádném případě nemohou být důvodem k porušování základních lidských práv, daných občanům ústavou České republiky, neboť: "Každý má právo na ochranu zdraví" a "Každý má právo na příznivé životní prostředí". (Ústavní zákon č.23/1991 Sb., článek 31 a 35).

Zcela zásadní, co je třeba při výstavbě VVE dodržet, je striktní dodržování minimální bezpečné vzdálenosti této stavby od obydlí. Zcela jednoznačně a s plnou odpovědností říkám, že 1000 m, které jsou udávány v mně známých projektech v této oblasti Krušných hor, je nerespektování současných znalostí tohoto problému. Ve skrytu duše doufám, že je to jen prostou neznalostí úředníků státní správy.

Jako minimální, zdůrazňuji **minimální bezpečná vzdálenost,** je považována 1,5 míle - tj. **2,3 km** od obydlí. V členitém terénu, což místní Krušné hory jistě jsou, je pak minimální bezpečná vzdálenost prodloužena na 2 míle - tj. **3 km.**

Vážení obyvatelé Krušných hor, v tuto chvíli se musíme všichni rychle, opravdu velmi rychle, domáhat svých práv, daných nám ústavou této republiky. Je totiž téměř jisté, že pokud nám zde budou VVE postaveny bez respektování bezpečné vzdálenosti, tak později ani přes stížnosti občanů je již nikdo nezboural. Jsem přesvědčen, že negativní zkušenosti ze zahraničí, a bohužel již i některých našich spoluobčanů, není třeba ověřovat si na "vlastní kůži".

Z uvedených důvodů Vás vyzývám v zájmu Vašeho vlastního zdraví a zdraví Vašich nejbližších, zajímejte se o tyto projekty v katastru vašich obcí, zajímejte se o územní plán vaší obce, kontrolujte, jaké smlouvy schvalují vaši zastupitelné, a v zájmu čeho jednají vaši starostové. Pokud zjistíte, že se plánuje výstavba VVE ve vzdálenosti kratší, než 3 km od vašeho bydliště, tak proti tomu protestujte, dovolávejte se svých ústavních práv na ochranu zdraví a životního prostředí a nedovolte vašim místním zastupitelům takovéto smlouvy uzavřít, neboť vaše zdraví by tím bylo ohroženo - za tím si pevně stojím.

Opírám se, mimo své vlastní "terénní" zkušenosti, hlavně o práce doktorky Niny Pierpont, MD, PhD, která je jednou z největších odborných autorit světového formátu v této problematice. Tato lékařka je členem americké pediatrické vědecké akademie. Medicínu vystudovala na Jons Hopkinsově univerzitě. Dále má doktorát z populační biologie na Princetonově univerzitě a doktorát z biologie na Yaleské univerzitě. Nechci nikomu s českých kolegů křivdit, ale nevím o žádném lékaři v České republice, který by se dané problematice věnoval více a měl by i obdobně široké vzdělání. Pokud takový odborník zde existuje, tak se mu omlouvám, ale na žádné práce na dané téma jsem v rámci ČR nenarazil.

Práce doktorky Niny Pierpont si můžete přečíst na www.ninapierpont.com . Zde se dají najít i další odkazy, např. na doporučení WHO (Světové zdravotnické organizace) a další odborné instituce.

Prohlašuji, že touto svou aktivitou nesleduji žádné politické zájmy, nejsem členem žádné politické strany, nemám zájem do politiky nijak vstupovat a ani nehájím žádné ekonomické zájmy jakékoliv společnosti v dané problematice zainteresované. Tuto lékařskou osvětu hradím plně ze svých soukromých finančních prostředků.

Vážení spoluobčané, vyzývám vás a současně prosím - nedejme se, nenechme ohrozit své zdraví.

MUDr. Jan Malecha
obec Místo, č.p.35